

De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal

Plan van aanpak

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeenten
Heemstede en Bloemendaal

Tekst Programmateam Omgevingswet
o.l.v. Vivianne Lückers en Leonie Wijker

Opmaak Merktuig

Foto's fotoarchief Heemstede
en Bloemendaal, Teun Baarspul

Datum 16 mei 2017

Het programmateam bestaat verder nog uit:
John van Wanum, Anja Brandenburg,
Jacqueline Vrolijk-Gevaert, Jacobien van Boeijen,
Marieke Boor, Ilse Klos, Bart van Oerle,
Guus Janus, Jacobien Duyvis, Bas Torenvliet,
Daphne Disco, Hilde Donker

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	4
Inleiding	5
Opzet van dit plan van aanpak/leeswijzer	5
Proces tot nu toe	5
Landelijke stand van zaken	6
Schets van de opgave	6
Werkwijze	6
Implementatiestrategie	7
Aanpak	7
Matrix	8
Missie en doelen	9
Missie	9
Doelen	9
Pilots	12
Programmaorganisatie	13
Besturing (management van het programma)	13
Inzet en kosten	14
Omgevingsvisie	14
Omgevingsplan(nen)	16
Inventarisatie besluitvorming, bestaand beleid en regelgeving	17
Samenwerking intern en extern	18
Participatie en communicatie	19
Digitalisering informatievoorziening en werkprocessen	20
Opleidingen	21
Besluitvorming en risico's	22
Planning	22
Risico's	23
Ten slotte	24

Samen werken aan een aantrekkelijke leefomgeving, waarin elke inwoner weet wat kan en mag en waar de gemeente faciliteert.

Dit plan gaat ervan uit dat de gemeente de vernieuwende manier van werken, die de Omgevingswet vraagt, namelijk meer integraal werken en begrijpelijker regels, in 2019 al zoveel mogelijk toepast. De implementatie van de Omgevingswet biedt kansen om te werken aan de volgende missie:

Samen werken aan een aantrekkelijke leefomgeving, waarin elke inwoner¹ weet wat kan en mag en waar de gemeente faciliteert.

Dat kan alleen als het bestuur met de inwoners, buurgemeenten en andere samenwerkingspartners samen optrekt. De invoering van de Omgevingswet

is een programma, dat bestaat uit meerdere projecten. Het algemene doel om tot invoering van de wet te komen, is vertaald in een programma met een 3-tal subdoelen. De inspanningen die nodig zijn de komende jaren om deze doelen te bereiken zijn in kaart gebracht. Het precieze het effect van de Omgevingswet is onbekend. Daarom kan het nodig zijn tussentijds nieuwe of aangepaste inspanningen voor te stellen om alsnog de doelen te behalen. De Omgevingswet zal vooral invloed hebben op de werkwijzen en processen binnen de gemeente. Veel van de gewenste veranderingen in houding en gedrag die de Omgevingswet vraagt zijn in het verleden door beide gemeenten opgepakt. Er wordt al volop mee gewerkt.

¹ U kunt hier ook lezen: bedrijven, maatschappelijke organisaties, initiatiefnemers etc.

In juni 2016 zijn Bloemendaal en Heemstede gestart met de voorbereiding van het proces om in 2019, wanneer de Omgevingswet in werking treedt, klaar te zijn om met de wet te gaan werken. Het projectvoorstel Omgevingswet, waarin de eerste fase van de invoering van de wet is omschreven, vormde het startpunt. Deze eerste fase was gericht op het verzamelen van informatie, het overdragen daarvan aan de organisaties en het zoeken naar de bouwstenen. Dit heeft geleid tot het plan van aanpak voor het implementatie te komen dat nu voor u ligt.

De 4 doelen van de Omgevingswet zijn:

- het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Opzet van dit plan van aanpak/leeswijzer

Dit hoofdstuk beschrijft de inspanningen van de ambtelijke organisatie tot nu toe en de stand van zaken van de landelijke inzet. Hoofdstuk 2 gaat in op de ambitie waarvoor de raad kan kiezen. Hoofdstuk 3 beschrijft de doelen met de gewenste resultaten. Hoofdstuk 4 geeft weer de inspanningen die het programma vraagt en de sturing van het programma. Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van inzet en kosten. Hoofdstuk 6 beschrijft het besluitvormingstraject en de risico's.

Proces tot nu toe

Beide colleges hebben in juni 2016 ingestemd met het projectvoorstel Omgevingswet. Vervolgens is in november 2016 een programmateam ingesteld, waarin medewerkers uit de relevante afdelingen van de twee gemeenten zitten. Zij hebben onder leiding van een programmamanager dit plan van aanpak opgesteld. Als het plan is vastgesteld gaat het team het implementatieprogramma, zoals voorgesteld in dit plan begeleiden en bewaken.

Voor beide gemeenten is een impactanalyse uitgevoerd. Het resultaat daarvan is onlangs aan alle belanghebbenden voorgelegd. Een van de belangrijkste algemene conclusies luidt dat de organisaties van beide gemeenten al voor een deel in de geest van de nieuwe wet werken en dat dit een pluspunt is voor het komende implementatieproces. De aanbevelingen van de Impactanalyse vormen input voor het implementatieprogramma: dit plan van aanpak.

INLEIDING

Landelijke stand van zaken

De Omgevingswet zelf, waar veel wetten en Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) over de fysieke leefomgeving in opgaan, werd in 2015 aangenomen door de Tweede Kamer en in het voorjaar van 2016 door de Eerste Kamer. In 2016 is daarop de consultatie-ronde gestart voor de 4 aanvullende AMvB's. Dit zijn uitvoeringsregels die onder de wet hangen. Op dit moment verwerkt de Rijksoverheid de reacties op de AMvB's. Het streven is de 4 AMvB's met die reacties deze zomer aan de Raad van State aan te bieden. Het sluitstuk van de wetgevingsoperatie is de Invoeringswet. Het wetsvoorstel regelt de invoering van de Omgevingswet. Het belangrijkste doel is het regelen van een evenwichtige overgang van de nu geldende wetgeving naar het nieuwe stelsel van de Omgevingswet. Daarnaast voorziet het wetsvoorstel in een wettelijke regeling voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het wetsvoorstel wijzigt andere wetten of trekt deze in en regelt het overgangsrecht. De verwachting is dat dit ertoe leidt, dat de hele wet medio 2019 inwerking treedt.

Schets van de opgave

Medio 2019 moeten beide gemeenten klaar zijn om te gaan werken met de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet. Wat betekent dat?

- Er moet een omgevingsvisie zijn;
- bestemmingplannen gaan op in een omgevingsplan en andere regelgeving;
- beleid over de fysieke leefomgeving gaat een plek krijgen in het omgevingsplan;
- participatie van inwoners en ondernemers is helder geregeld;
- vergunningen worden sneller verleend. Hiervoor zijn werkprocessen aangepast;
- de gemeente behandelt aanvragen integraal door het samenvoegen van regelgeving en beleid in het omgevingsplan;
- alle informatie over het bovenstaande is digitaal direct bereikbaar.

Als de organisatie niet klaar is met de implementatie, dan geeft het Rijk tot 2024 de tijd om de nieuwe situatie te bereiken. Daardoor ontstaat geen rechtsvacuüm. Dit plan van aanpak gaat er vanuit dat beide gemeenten bij inwerkingtreding van de wet klaar zijn om met het nieuwe instrumentarium te gaan werken. Dit sluit aan bij de landelijke trend, waarbij het overgrote deel van gemeenten hard bezig is deze verandering voor elkaar te krijgen.

Werkwijze

Het implementatieprogramma is opgezet om bestuur en ambtelijk apparaat te ondersteunen bij veranderingen. Veranderingen die nodig zijn voor het realiseren van de missie en de doelen van de Omgevingswet. Dat vraagt een werkwijze, die anderen ondersteunt om in beweging te komen en te blijven. Deze bestaat uit:

- informeren: informatie en ervaringen van andere gemeenten delen over de inhoud en de toepassing van de Omgevingswet; het ontsluiten van middelen, zoals het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO); instructie.
- faciliteren: praktische ondersteuning bij het gebruik van de Omgevingswet; scholing; uitvoeren van pilots om van te leren, of ondersteuning bij participatietrajecten;
- stimuleren: activiteiten organiseren die motiveren de Omgevingswet te gebruiken zoals pilots en serious gaming;
- realiseren: projecten uitvoeren, zoals het maken van de Omgevingsvisie en de aansluiting realiseren op het DSO.

IMPLEMENTATIESTRATEGIE

Aanpak

In dit programma is gekozen voor de volgende aanpak: de voorgestelde missie en de daarbij behorende doelen (zie hoofdstuk 3) zijn leidend voor de implementatie van de Omgevingswet. Deze doelen vormen het raamwerk van dit programma. De inspanningen die daaruit voortvloeien zijn minimaal nodig om de wet te implementeren in beide gemeenten. Bekeken is op welke wijze de beide gemeenten de Omgevingswet willen invoeren. Op basis van eerdere ervaringen heeft de VNG voor de invoering van de Omgevingswet 4 verandertypen met bijbehorende strategieën onderscheiden.

- Consolidierend: aanpassen wat verplicht is (zoals regelgeving, digitalisering, anders werken) en zo snel mogelijk toewerken naar een stabiele situatie;
- calculerend: modelmatig werken en zoeken naar de balans tussen kosten en opbrengsten;
- onderscheidend: stapsgewijs en voor een specifiek gebied experimenteren met een nieuwe werkwijze (naast de staande organisatie);
- vernieuwend: vanuit het nieuwe perspectief een (geheel) nieuwe werkwijze ontwikkelen.

In de praktijk zullen mengvormen ontstaan, op grond van de specifieke lokale situatie en het gesprek over deze strategieën. In onderstaande matrix wordt een beeld geschetst van de mogelijke gevolgen van de 4 verandertypen. Het is belangrijk hiermee te gaan experimenteren in pilots (zie hoofdstuk 3.3).

Nadrukkelijk kiest de gemeente er in dit programma voor per project te bekijken hoe vernieuwend de gemeenteraden willen zijn. Met name bij de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en het invoeren van het Digitale Stelsel maken de raden hun eigen afwegingen hoe ver zij willen gaan in hun ambitie. Deze afwegingen komen aan de orde in de projectvoorstellen; niet in dit plan van aanpak.

IMPLEMENTATIESTRATEGIE

Matrix

In een bijeenkomsten met de gemeenteraden is gevraagd een matrix op te stellen waarmee per project kan worden bekeken hoe vernieuwend de aanpak kan zijn.

Wat/Ambitieniveau	Consoliderend	Calculerend	Onderscheidend	Vernieuwend
Omgevingsvisie	De huidige visie aanpassen aan de eisen van de wet (Bloemendaal). Een minimale visie maken die minimaal voldoet aan de gestelde eisen uit de wet (Heemstede).	Uitgaan van een nieuwe situatie, en analyseren wat daar voor nodig is, in gezamenlijkheid opgesteld en efficiënt. Het resultaat telt.	Opgave gericht en gebiedsgericht. Uitgaande van de huidige situatie.	Een nieuwe visie, experimentele aanpak om tot een visie te komen. Belangrijke thema's krijgen een plek. Regionaal. Integraliteit is de basis.
Omgevingsplan	De bestemmingsplannen aanpassen aan de omgevingswet.	Behouden wat goed is en kijken wat de wet voor mogelijkheden biedt om het plan beter te maken. Het resultaat telt.	Pilots leren hoe het ook zou kunnen, goed kijken naar wat de inwoners willen. Doorontwikkelen.	Een nieuw omgevingsplan maken, met daarin alle ruimte voor initiatieven.
Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO)	Het minimale wat nodig is wordt gedaan.	Kijken wat al gedaan wordt, en daarbij de mogelijkheden van het DSO gebruiken.	Wat werkt? Wat kan beter? Zelf doorontwikkelen.	Maximaal gebruik maken van de mogelijkheden van het DSO en de daarvan afgeleide producten zoals bijvoorbeeld 3D visualisatie. Koploper zijn.
Bestuurlijke afwegingsruimte	Geen bestuurlijke afwegingsruimte. Alle huidige regels en wettelijk afgeschafte regels overnemen.	Wat is nodig om verantwoorde keuzes te maken? Wat werkt het meest efficiënt?	Experimenteren. Wat werkt wel en wat niet.	Initiatieven, waar dat kan, mogelijk maken. Maximale afwegingsruimte.
Pilots	Geen	In nieuwe situaties kijken wat de wet ons kan opleveren.	Voor bepaalde thema's en gebieden al werken met de uitgangspunten van de Omgevingswet.	We maken vanaf nu alleen nog maar plannen in de geest van de Omgevingswet.

MISSIE EN DOELEN

Missie

De missie voor implementatie van de Omgevingswet is:

Samen werken aan een aantrekkelijke leefomgeving, waarin elke inwoner weet wat kan en mag en waar de gemeente faciliteert.

Doelen

Deze missie is vertaald in 3 doelen, die richting geven aan het handelen van iedereen die betrokken is bij de implementatie van de Omgevingswet.

- 1 Bescherming en versterken van een aantrekkelijke woonomgeving.
- 2 Grotere betrokkenheid inwoners bij inrichten van een aantrekkelijke leefomgeving.
- 3 Betere processen voor het realiseren van een aantrekkelijke leefomgeving.

Bij elk doel horen inspanningen en resultaten van het programma. Ze zijn noodzakelijk voor het realiseren van de doelen. Waar mogelijk is inzichtelijk gemaakt wanneer het doel is bereikt en waaraan dat merkbaar is.

Ad 1 Bescherming en versterking van een aantrekkelijke leefomgeving

Met aantrekkelijke leefomgeving wordt beoogd een bepaald niveau van bereikbaarheid van onze gemeenten, hoe we om gaan met duurzaamheid en klimaatbestendigheid, hoe we komen tot behoud van onze groene gebieden en waar er ruimte is voor ontwikkelingen.

Inspanningen en resultaten

- Opstellen (mogelijk gezamenlijke/ regionale) Omgevingsvisie (apart project)
- Opstellen Omgevingsplan per gemeente (apart project)
- Maken omgevingsprogramma's (indien nodig)
- Ruimte creëren voor initiatieven
- Inzetten op houding en gedrag van organisatie en bestuur

Wanneer is het doel bereikt?

- Als er een breed gedragen en heldere omgevingsvisie is, die kaders biedt voor het opstellen van de omgevingsplannen
- Als er duidelijke en eenvoudige omgevingsplannen zijn, waarin initiatiefnemers snel kunnen zien wat hun mogelijkheden zijn
- Als inwoners veel en adequate hulp ondervinden van medewerkers van de gemeente bij het realiseren van hun initiatieven
- Als de gemeente sneller vergunningen verleent

Waarom kunnen we dit zien?

- Inwoners voelen zich betrokken bij en hebben beter inzicht in de visie van de gemeente op de leefomgeving
- Inwoners ervaren de leefomgeving als aantrekkelijk
- Zij ondervinden een grotere behulpzaamheid bij het realiseren van initiatieven
- Zij hebben beter inzicht in wat de mogelijkheden zijn

MISSIE EN DOELEN

Omgevingsvisie, wat is dat?

Het schrijven van een Omgevingsvisie biedt gelegenheid de Omgevingswet optimaal in te zetten voor een aantrekkelijke leefomgeving. Bloemendaal heeft met het maken van de structuurvisie in 2010 al ervaring hoe met inwoners te kijken naar de inrichting van de leefomgeving. Met de komst van de wet, kunnen de gemeenten nog meer aspecten van de fysieke leefomgeving integraal in de visie voor de toekomst samen brengen. Want de nieuwe wet bundelt huidige regels op het gebied van ruimtelijke ordening, water, milieu, lucht, geluid, bodem, natuur, infrastructuur, verkeer, gebouwen en erfgoed. Anders gezegd: alle gebiedsgerichte aspecten van de leefomgeving, inclusief de gebouwde omgeving en de kwaliteit van de fysieke omgeving, worden samengevoegd. Dit maakt dat invoering van de Omgevingswet niet alleen ruimtelijke ordening is, maar ook onder meer de beleidsterreinen veiligheid, welzijn, verkeer & vervoer en dienstverlening raakt. De Omgevingswet gaat uit van uitnodigingsplanologie; in hoeverre kan daar in de toekomst mee gewerkt worden? Waar gaan we in omgevingsplannen daar ruimte voor bieden? Zal dat thema gewijs zijn of wellicht per gebiedsdeel?

Een voorbeeld:

Een plek waar een autogaragebedrijf was gevestigd vraagt om andere en meer mogelijkheden om door initiatiefnemers te laten bepalen wat er terugkomt, dan een gedeelte van het duingebied.

Ad 2 Grotere betrokkenheid inwoners bij inrichten van een aantrekkelijke leefomgeving

De Omgevingswet gaat uit van een grote rol voor inwoners en initiatiefnemers. De gemeenteraad moet zich sterk maken voor een proactieve manier van raadplegen van inwoners. Zij moet meer ruimte geven aan initiatieven van inwoners.

Inspanningen en resultaten

Opstellen Participatieplan (bestaand project)
Opstellen Communicatieplan (apart project)

Participatie wordt verplicht wat houdt dat in?

De Omgevingswet stelt die participatie bij projectbesluiten voor grotere projecten verplicht. Bij besluitvorming in ander verband, bijvoorbeeld bij Omgevingsvisie en Omgevingsplan, wordt de participatie van alle betrokkenen stevig gestimuleerd. De vorm van participatie is vrij, maar de verwachting is dat er in de loop van de tijd jurisprudentie ontstaat over welke vorm van participatie volstaat.

Wanneer is dit doel bereikt?

Als een participatieplan en communicatieplan is opgesteld, die beiden hebben geleid tot meer betrokkenheid van de inwoners.

Waarom kunnen we dit zien?

- Participatie moet gaan leiden tot minder bezwaren en beroepen
- Met participatie bereikt de gemeente meer mensen die mee willen denken of er zijn meer mensen die de gemeente zelf benaderen om hun inbreng te leveren
- De raad heeft meer informeel contact met inwoners over inrichting van hun leefomgeving

MISSIE EN DOELEN

Ad 3 Betere processen voor het realiseren van een aantrekkelijke leefomgeving

Processen verlopen sneller, bijvoorbeeld vergunningverlening binnen 8 weken. Betrokken partijen zijn tijdiger ingeschakeld. Advisering verloopt integraler. Belanghebbenden zijn tijdig en voldoende geïnformeerd. Besluitvorming is een integrale afweging over de fysieke leefomgeving.

Inspanningen en resultaten

- Pilots
- Werkprocessen verbeteren (apart project)
- Integraler werken borgen in de organisatie (werkprocessen)
- Intensiever contact borgen met inwoners en ketenpartners (werkprocessen)
- Aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet en doorontwikkeling naar de organisatie (apart project)

Deelprogramma Digitaal Stelsel Omgevingswet: wat doet het?

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet is er een DSO dat de implementatie van de Omgevingswet ondersteunt. Het DSO voldoet aan de relevante wet- en regelgeving, zoals de Algemene wet bestuursrecht en de Archiefwet. De gebruikerstoepassingen bieden tenminste hetzelfde dienstverleningsniveau als het Omgevingsloket Online, de Activiteiten Internet Module en RuimtelijkePlannen.nl. De huidige dienstverlening kan met het DSO worden voortgezet en uitgebreid naar alle beleidsterreinen van de Omgevingswet.

In het DSO komen de volgende gebruikerstoepassingen beschikbaar, inclusief de bijbehorende gegevensvoorzieningen en infrastructuur:

- één digitaal loket ('Mijn Omgevingsloket'), dat de relevante processen van initiatiefnemer, belanghebbende, het bevoegd gezag en de rechterlijke macht ondersteunt. Daarin is informatie over de fysieke leefomgeving visueel en tekstueel gepresenteerd;
- één landelijke voorziening voor het bekendmaken en beschikbaar stellen van omgevingsdocumenten (dat zijn besluiten zoals omgevingsplannen en omgevingsverordeningen). Elke burger kan deze documenten raadplegen. Dit kan zowel via een geografische kaart als een 'activiteit'. De status van een bepaalde regel uit een omgevingsdocument is inzichtelijk. Waar nodig kan via 'tijdreizen' bekeken worden hoe de situatie op een bepaald moment in het verleden was. Ook kan er samengewerkt worden aan het opstellen van plannen. De manier waarop wordt nog nader onderzocht;
- 'regels op maat', waarmee de gebruiker via vragenbomen op basis van een locatie en een activiteit kan onderzoeken welke regelgeving er van toepassing is. Bij de inwerkingtreding zijn in ieder geval de Rijksregels opgenomen. Daarnaast kunnen provincie en gemeenten op basis van standaarden hun eigen (lokale) regels toevoegen. Op basis van de gevonden regels kan een initiatiefnemer een vergunningaanvraag of melding indienen of een informatieplicht bepalen. Overheden en ander bevoegd gezag kunnen, als ze dat wensen, samen werken aan de feitelijke aanvraag of melding. Ook wordt de initiatiefnemer geïnformeerd over de status van de aanvraag of melding;

MISSIE EN DOELEN

- een 'stelselknooppunt', waarmee onderdelen van het DSO ook door derden kunnen worden geïntegreerd in hun websites of systemen. Aanvragen, meldingen en informatieplichten kunnen dan via de systemen van derden digitaal worden ingediend. Stapsgewijs komen de informatieproducten en gegevens (verzamelingen) via het DSO beschikbaar voor gebruikers-toepassingen en voor hergebruik door derden;
- een 'Stelselcatalogus' met gehanteerde begrippen en een overzicht van gegevens (sets) over de fysieke leefomgeving;
- een Informatiepunt Omgevingsrecht;
- ten slotte ontzorgt het DSO het bevoegd gezag door de beschikbare gegevens als 'open data' aan te bieden.

Wanneer is dit doel bereikt?

- Als pilots (zie hieronder) inzicht hebben geboden hoe omgevingsvisie en -plan in de praktijk uitwerkt. De ervaringen worden hierin verwerkt.
- Als straks aansluiting is op het landelijke informatiestelsel en daaraan de lokale informatie is gekoppeld. Elke inwoner, initiatiefnemer, medewerker kan snel en eenvoudig informatie vinden.
- Als er korte lijnen zijn met onze ketenpartners en initiatiefnemers.

Waarom zien we dit?

- 80% van onze inwoners geeft aan snel en zorgvuldig inzicht te hebben in wat kan en mag. Digitaal, maar ook door de inzet van onze bestuurders en medewerkers.
- Al onze plannen zijn integraal en met voldoende snelheid tot stand gekomen.

Pilots

Een impactanalyse en het feit dat in beide gemeenten al gewerkt wordt in de geest van de Omgevingswet zijn niet genoeg. Het is zaak die kennis en werkwijze zo snel mogelijk te combineren met de instrumenten van de Omgevingswet. Het college stelt voor zo snel mogelijk met pilots te starten.

1 Pilot voor Heemstede: 'Omgevingsplan voor het gebied Woonwijken Noordwest'

Het eerstvolgende plan dat vanwege de bestemmingsplannencyclus moet worden geactualiseerd is Woonwijken Noordwest (en Vogelpark). Hiervoor wordt een omgevingsplan gemaakt op de manier zoals de Omgevingswet dit vraagt. Aandachtspunt daarbij is om de mogelijkheden te verkennen voor bestuurlijke afwegingsruimte. Alle voorgeschreven aspecten komen daarbij aan de orde. Ook thema's die de gemeenteraad belangrijk vindt (nog nader te bepalen). Welstand kan daarvan onderdeel uitmaken.

1 Pilots voor Bloemendaal:

Omgevingsplan voor Dennenheuvel in Bloemendaal-dorp. Dit is een overzichtelijk en klein project dat zich daarom goed leent om de uitgangspunten van de Omgevingswet op toe te passen en te werken met een eerste format voor een omgevingsplan met aandacht voor de functies wonen en een maatschappelijke dienstverlening. Ook worden omgevingswaarden geïntegreerd en eventueel andere regels en beleid. Vitaal Vogelenzang is een project dat het fysieke en de sociale domein beslaat. Daarmee bestrijkt het een uitgebreider deel van de Omgevingswet. Deze pilot kan ook een voorbeeldwerking hebben voor participatie van inwoners in de geest van de Omgevingswet. Ook de nog op te starten projecten Bispinckpark en Blekersveld krijgen een aanpak op de wijze van de Omgevingswet.

PROGRAMMAORGANISATIE

Besturing (management van het programma)

Bestuurlijk verantwoordelijk voor het programma is in Bloemendaal wethouder Kruijswijk en ambtelijke verantwoordelijke is de heer Dubbe. In Heemstede zijn dat wethouder Nieuwland (coördinerend wethouder), wethouder H. Hooij en de heer Schumacher. Zoals eerder gesteld, is er voor gekozen de invoering van de Omgevingswet als een programma aan te pakken. Dat betekent dat we niet alleen kijken naar de uitvoering van de noodzakelijke projecten, maar ook naar de realisatie van onze doelen. De uitvoering van de projecten gebeurt op basis van de normale aspecten van projectmanagement met tijd, geld en kwaliteit als belangrijkste criteria.

De rapportages van de projectleiders zullen vooral over die aspecten gaan. Het programmateam zal deze rapportages bundelen en regelmatig over de voortgang van de 'productie' verslag doen, onder meer aan de ambtelijke en bestuurlijke verantwoordelijke. Ook zullen de programmaleider en haar plaatsvervanger maatregelen nemen om die projecten binnen de afgesproken eisen van tijd, geld en kwaliteit te houden. Voor het programma als geheel wil het programmateam vooral letten op de doelgerichtheid of effectiviteit van de projecten, op het tempo vanwege de invoeringsdatum en op de haalbaarheid van activiteiten vanuit de optiek van beslissers en stakeholders.

Programma: invoering omgevingswet

Wat/wanneer	2017	2018	2019
Programma-management bestaande uit programmamanager uit Bloemendaal, programma verantwoordelijke Heemstede en team (10 personen)	Initiëren, motiveren, sturen en begeleiden.	Motiveren, begeleiden, bewaken doelen en planning.	Motiveren, begeleiden, bewaken doelen en planning en opleveren.
Totaal uren programmamanager en programmaverantwoordelijke samen	1.600	1.600	1.600
Totaal uren team (regulier)	1.100	1.100	1.100
Benodigde middelen voor inhuur vervanging huidige werkzaamheden programmamanager Bloemendaal en programma verantwoordelijke Heemstede	Uit bestaand budget.	140.000	140.000
Uitgaven voor bijeenkomsten, interne trainingen, acties etc.	Uit bestaand budget Omgevingswet Bloemendaal.	30.000	30.000

INZET EN KOSTEN

In dit hoofdstuk staat per onderdeel een overzicht van de verwachte inzet. Daar waar een bedrag is gekoppeld verwachten we dat er inhuur nodig is om bestaande werkzaamheden op te vangen.

De Rijksoverheid draagt de investeringskosten die samenhangen met de invoering van de wet. Hierbij moet u denken aan eenmalige kosten die samenhangen met de centrale digitale voorzieningen, het inrichten van informatiepunt(en) en het maken van opleidingen. Iedere gemeente draagt zelf de transitiekosten van de wet. Met transitiekosten bedoelen we de kosten voor het volgen van opleidingen, organisatie- en cultuurveranderingstrajecten en aanpassingen van digitale voorzieningen. De uitvoeringskosten worden via een verdeelsleutel gedeeld over de twee gemeenten. Dit zijn de terugkerende kosten die bijvoorbeeld samenhangen met het gebruik van het digitale stelsel en de kosten van de bevoegde gezagen bij het werken conform de wet. Partijen behouden zelf de besparingen die optreden door de invoering van de stelselherziening, hiervoor komt geen verrekening met het Gemeentefonds.

Omgevingsvisie

Bloemendaal en Heemstede maken een gezamenlijke omgevingsvisie. Uiteraard met aandacht en ruimte voor eigen invulling op onderdelen en met gebruikmaking van de bestaande structuurvisie. Een voordeel vanuit het oogpunt van efficiency en een goede kans om de samenwerking tussen Bloemendaal en Heemstede te versterken. Bovendien hebben vanuit ruimtelijk oogpunt de beide gemeenten veel overeenstemming, terwijl er mogelijkheden zijn om ruimtelijk onderscheid te maken tussen de verschillende dorpskernen.

Wat moet er gebeuren?

- Opstellen en laten vaststellen bestuurlijke opdracht;
- voorbereiden omgevingsvisie: participatie, opstellen uitgangspunten, vaststellen uitgangspunten;
- ontwerpen omgevingsvisie aan de hand van uitgangspunten;
- uniforme openbare voorbereidingsprocedure;
- vaststellen omgevingsvisie.

Het maken van een omgevingsvisie is een omvangrijk project en kan niet binnen de bestaande formatie worden ingevuld. Het voorstel is om de visie door de eigen medewerkers te laten opstellen en het daardoor ontstane knelpunt bij het uitvoeren van regulier werk op te lossen door externe inhuur. Wij gaan er van uit dat de overige vakafdelingen binnen de bestaande formatie hun deskundigheid inbrengen.

INZET EN KOSTEN

Project: omgevingsvisie

Wat/wanneer	2017	2018	2019
Vaststellen opzet en uitgangspunten Omgevingsvisie	Overleg met bestuur, participatie, overleg ketenpartners, bepalen thema's.	Raad april: vaststellen projectopdracht omgevingsvisie.	
Wie?	Alle betrokken vakafdelingen.	Alle betrokken vakafdelingen.	Alle betrokken vakafdelingen.
Fte (uren)	200	1.400	1.400
Uitleg	Het werk wordt binnen bestaande formatie gedaan, maar een externe projectleider vraagt om extra uren.	Idem.	Idem.
In geld: extra voor projectleider Omgevingsvisie voor inhuur vervanging huidige werkzaamheden		60.000	60.000

INZET EN KOSTEN

Omgevingsplan(nen)

Het omzetten van bestemmingsplannen naar één Omgevingsplan per gemeente volgt logischerwijs pas nadat de Omgevingsvisie gereed is. We hebben de tijd tot 2024, omdat de tijd van 2019-2024 als overgangperiode daarvoor is gereserveerd. In dit plan van aanpak wordt daar verder niet op in gegaan.

De beide gemeenten kunnen al eerder nieuwe initiatieven en nieuw beleid benaderen volgens de 'werkwijze' van de Omgevingswet. Wellicht vraagt dat wel iets extra capaciteit. We gaan er van uit dat die capaciteit binnen de bestaande formatie kan worden geleverd.

Project: omgevingsplan

Wat/wanneer	2017	2018	2019
Vaststellen opzet en uitgangspunten Omgevingsplan			Overleg met bestuur, participatie, overleg ketenpartners, vaststellen projectopdracht omgevingsplan.
Wie?	Alle betrokken vakafdelingen.	Alle betrokken vakafdelingen.	Alle betrokken vakafdelingen.
Fte (uren)			Vooralsnog binnen bestaande formatie.
In geld extra	0	0	0
			Pas na omgevingsvisie kan gestart worden met het opstellen van een omgevingsplan.

INZET EN KOSTEN

Inventarisatie besluitvorming, bestaande beleid en regelgeving

Er zal een inventarisatie (0-meting) gemaakt worden van alle op dit moment geldende regelgeving en beleidsnota's op gebied van de inrichting van de openbare ruimte. Dit om te bekijken welke regels of beleid gaan 'verhuizen' naar de Omgevingsvisie en/of het Omgevingsplan en ook welke regels we eventueel loslaten. De werkprocessen spelen daarbij een rol. De omslag in denken voor wat handhaving en toezicht nemen we mee.

Project: bestaande regelgeving integreren in omgevingsplan / vergunning, toezicht en handhaving

Wat/wanneer	2017	2018	2019
Inventariseren beleidsregels en verordeningen, vergunningen Transitie naar Omgevingswet		Vaststellen transitievoorstel raad juni.	
Wie?	BWT/APV/juristen/ beleidsmedewerkers.	Idem.	Idem.
Aanpassen regelgeving, werkprocessen, handhaving en toezicht		Aanpassen werkprocessen, communicatie.	Opleiding, implementatie nieuwe regels en werkprocessen.
Fte (uren)	200	300	500
Uitleg	Inventarisatie wat er is en wat er nieuwe regels nodig is.	Het gaat per gemeente om ongeveer 80-100 verordeningen en beleidsstukken die wel of niet een plek in het Omgevingsplan gaan krijgen.	Omzetten naar Opl of dereguleren en herschrijven; landelijke regelgeving omzetten naar gemeentelijke.

INZET EN KOSTEN

Samenwerking intern en extern

Het project omvat een inventarisatie van de samenwerkingsverbanden die van belang zijn voor het gezamenlijk beheren van de fysieke leefomgeving. Denk aan vroegtijdige afstemming met de provincie, maar ook met de ODJmond, buurgemeenten, hoogheemraadschap, regionale verbanden voor verkeer en vervoer, natuurbeheerders, ondernemers, woningverhuurders enzovoorts.

Met deze ketenpartners wordt onderzocht welke rol zij kunnen en willen spelen in de totstandkoming van een omgevingsvisie en omgevingsplannen, en welke taken zij hebben in de processen van de Omgevingswet. Binnen dit project is ook aandacht voor de interne samenwerking. Deze moet beter toegesneden worden op integraal werken. Ten slotte gaat het er niet om de werkprocessen en organisatievorm beter aan te sluiten op de behoefte van de klant.

Wat/wanneer	2017	2018	2019
Inventarisatie samenwerkingsverbanden		Informatiebijeenkomsten.	Idem.
Leggen, inventariseren en onderhouden contacten		Interne samenwerking.	Idem.
Aanpassen interne werkprocessen; Externe samenwerking		Externe samenwerking Bijeenkomsten bijwonen en bijdragen leveren.	Idem.
Wie?	Betrokken medewerkers afdelingen m.b.t. fysieke leefomgeving.	Betrokken medewerkers afdelingen m.b.t. fysieke leefomgeving.	Betrokken medewerkers afdelingen m.b.t. fysieke leefomgeving.
Fte (uren)	1.000	1.000	1.000
Uitleg	Ongeveer 50 uur per medewerker per jaar; ongeveer 20 medewerkers voor 2 gemeenten samen, op te vangen binnen reguliere werkzaamheden.	Ongeveer 50 uur per medewerker per jaar; ongeveer 20 medewerkers voor 2 gemeenten samen, op te vangen binnen reguliere werkzaamheden.	
In geld extra	0	0	0

INZET EN KOSTEN

Participatie en communicatie

De veranderende samenleving en de daarop inspelende veranderende werkwijze binnen beide organisaties, vragen om actualisatie van de participatienota's van beide gemeentes. De gemeenteraden van Bloemendaal en Heemstede geven hier al vorm en inhoud aan.

In Bloemendaal is in 2016 een handreiking participatie opgesteld die op dit moment zowel ambtelijk als met inwoners wordt geëvalueerd. Aan de hand van de uitkomsten volgt eventueel aanscherping. In Heemstede is ervoor gekozen om al lerend aan de hand van pilots ervaring op te doen. Deze leerervaringen worden onder regie van een raads werkgroep participatie omgezet in handvatten voor participatie. Beide trajecten wil men voor de zomer hebben afgerond. Waar participatie bij beide organisaties speerpunt is in hun organisatieontwikkeling, is participatie ook een cruciaal aspect bij de nieuwe Omgevingswet. Van belang is dus dat beide ontwikkellijnen zoveel mogelijk op elkaar aansluiten en beter nog, in elkaar overlopen. De algehele organisatieontwikkeling rondom participatie vormt daarbij de paraplu,

omdat deze zich verder strekt dan alleen de Omgevingswet. Waarbij uiteraard deze organisatieontwikkeling verrijkt zal worden met de inzichten en ervaringen met participatie, die opgedaan worden binnen de praktijk van de omgevingswet.

Vanaf 2018 is extra formatie nodig voor de afdeling Communicatie, om participatie in brede zin goed te kunnen ondersteunen. Hiervoor worden de vaste adviseurs ingezet. Voor uitvoerende taken is extra capaciteit flexibel in te huren. Dit wordt voor 3 jaar gedekt in de Kadernota van de gemeente Bloemendaal.

Wat/wanneer	2017	2018	2019
Participatieproces	Onderzoek naar vormen betrokkenheid inwoners en bestuurders.	Omgevingsvisie en Omgevingsplan opstellen met inbreng van inwoners en bestuurders.	Idem.
Communicatieplan	Onderzoek en uitvoering.	Opstellen communicatieplan, inrichten digitale kanalen (ook voor beperkten).	Implementatie in werkprocessen, website.
Wie?	Wergroep participatie, Communicatie.	Wergroep participatie, Communicatie, informatisering, GRIT.	Gemeentebreed, Communicatie.
Fte (uren)	800	1.000	1.000
In geld extra	0, gaat uit bestaande begroting.	0	0

INZET EN KOSTEN

Digitalisering informatievoorziening en werkprocessen

De inrichting van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) is een landelijk project. In een van AMVB's wordt geregeld hoe en welke informatie gemeenten moeten leveren aan deze voorziening. Dit project regelt tijdige en juiste aanlevering van deze verplichte informatie. Daarnaast volgt uit dit project een inventarisatie welke informatie aanvullend in het DSO thuishoort. Daarvoor wordt een 0-meting uitgevoerd. Er zal extra capaciteit nodig zijn voor het bijwonen van landelijke overlegfora.

De formatie hiervoor is recent uitgebreid met 2 fte. Daarmee is een groot deel van de werkzaamheden uit te voeren. Voor het aanschaffen en implementeren

van software is een globale kostenraming opgenomen. Het DSO voorziet in een vooruitstrevende voorziening waarbij via de website alles aanklikbaar en doorklikbaar is op verschillende niveaus.

Globaal gaat het om de volgende inzet en kosten:

- modules/upgrades huidige leveranciers voor de Omgevingswet en aansluiting op DSO;
- aansluiting/koppeling GIS systeem voor zowel licentie als inrichtingskosten;
- aansluiting/koppeling met Mozard als archiefsysteem voor zowel licentie als inrichtingskosten;
- koppeling integratie ruimtelijkeplannen.nl;
- stelpost algemene inrichtingskosten voor consultancy inhuur specifiek of projectleiding.

Wat/wanneer	2017	2018	2019
Gegevens geschikt maken voor digitale toepassing	Inventariseren en digitaliseren.	Digitaliseren.	
Bouwen informatiestructuur DSO	Vaststellen ambitieniveau, Onderzoek beschikbare technologie.	Inrichten digitale infrastructuur.	Uitrol digitale infra, aansluiting op DSO.
Wie?	GRIT, RO, informatisering.	GRIT, RO, informatisering.	GRIT, RO, informatisering.
Fte (uren)	64	96	96
In geld extra		78.000 voor aanschaf systeem.	P.m.

INZET EN KOSTEN

Opleidingen

Opleiding en training laten we in company uitvoeren, wellicht aansluitend bij het aanbod van de Haarlemse School en de Omgevingswet Academie van de Provincie. De kosten hiervoor komen ten laste van het opleidingen budget. Nader uit te werken in een voorstel en aansluitend op de kennisbehoefte van de organisatie.

Samenvatting

Samenvattend komen de inzet en de daar gekoppelde kosten voor het hele project (voor Bloemendaal en Heemstede samen) op het volgende neer:

Geraamde kosten in euro's	2017	2018	2019
Uren ambtelijke inzet (extra)		200.000	¹ 200.000
Programmatuur		78.000	² P.m.
Extra kosten organisatie	25.000	30.000	³ 30.000
Totaal		308.000	230.000
Per gemeente			
Reguliere budgetten Bloemendaal	25.000 OW	30.000	30.000
Reguliere budgetten Heemstede		-	-
Totaal Bloemendaal		124.000	85.000
Totaal Heemstede		154.000	115.000

¹ Dit bedrag komt uit bovenstaande tabellen: € 140.000 en € 60.000 extra capaciteit (punt 4)

² Eenmalige aanschaf GRIT systeem € 78.000 (punt 5.5)

³ Kosten voor gezamenlijke opleiding en scholing € 30.000 (punt 4)

BESLUITVORMING EN RISICO'S

Planning activiteiten

Product	Start	Besluit	College/raad/ MT
Plan van aanpak vaststellen B&W	Mei 2017.	Idem.	College.
Plan van aanpak instemming raad	Juli 2017.		Raad.
Omgevingsvisie	Vorbereidingen starten zomer 2017.	Medio 2019.	College/raad.
Projectleider Omgevingsvisie aanstellen en andere projectleiders	Zomer 2017.		MT.
Communicatie gedeelte van PvA	Zomer 2017.	Najaar 2017.	MT/College/raad.
Participatie gedeelte van PvA	Zomer 2017.	Najaar 2017.	Idem.
Omgevingsvisie projectplan	April 2018.	Zomer 2018.	MT/College.
Opleidingen: opleidingschema maken en aan Mt voorleggen	Oktober 2017.		MT.
Omgevingsvisie besluiten	Mei 2019 Juni 2019.		Collegeraad.
Bestemmingsplannen naar Omgevingsplan plan van aanpak	Juni 2019.	2019-2020	College.
Plan van aanpak: regelgeving en beleid naar Omgevingsplan	Maart 2019, April 2019 en Mei 2019.	2019-2020	MT/College/raad.
Werkprocessen aanpassen voorstel MT (en college)	1e rapportage voorjaar 2018.	Doorlopend.	MT.
DSO gereed	Operabel 2019 1 ^e tussen-rapportages medio 2018.	2018-2019	MT en Colleges.
Vergunning/toezicht/ handhaving Aanpassen aan wijziging door OW	2019 plan van aanpak gaan maken.	2019-2020	

BESLUITVORMING EN RISICO'S

Risico's

Het programmateam onderscheidt de volgende risico's die het behalen van de doelen beïnvloeden en invloed hebben op de aspecten tijd, geld en kwaliteit.

Vertraging in landelijk DSO

Gevolg Gemeenten weten pas laat (eind 2018) wat ze precies moeten doen.

Effect Vertraging of hoge kosten.

Invloed Risico is niet te beïnvloeden, omdat het project onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van I en M valt.

Actie Actuele kennis houden van de voortgang van dit project.

Uitslag verkiezingen raden

Gevolg Wellicht andere samenstelling raad met andere voorkeuren.

Effect Extra capaciteit inschakelen, ander tijdpad.

Actie Vroegtijdige raadpleging van de partijprogramma's en alternatieven formuleren voor eventuele aanpassingen aan de veranderde opvattingen.

Invoering wet loopt vertraging op; bepaalde gedelegeerde taken blijven toch bij het Rijk.

Gevolg Betrokkenheid van betrokkenen neemt af; vertraging in projecten; extra kosten voor aanpassingen van projecten.

Effect Kwaliteit wordt minder

Actie Verwachtingsmanagement en communicatie om betrokkenen op de hoogte te houden van veranderingen in de regelgeving.

TEN SLOTTE

Ten slotte

We staan voor een omvangrijke en ingrijpende opgave. De komende 2 jaren moet in beide gemeenten veel werk verzet worden om de invoering van de wet tot een succes te maken. Dit zien we als een uitdaging. Dat geldt ook voor de opgave om in de geest van de wet zo veel mogelijk samen te werken met inwoners.

Postadres**Gemeente****Bloemendaal**

Postbus 201
2050 AE Overveen
(023) 522 55 55
gemeente@bloemendaal.nl
www.bloemendaal.nl

Bezoekadres**Bloemendaal**

Bloemendaalseweg 158
2051 GJ Overveen

Postadres**Heemstede**

Postbus 352
2100 AJ Heemstede
14 023
gemeente@heemstede.nl
www.heemstede.nl

Bezoekadres**Heemstede**

Raadhuisplein 1
2101 HA Heemstede

